2025. március 26-i gyakorlat 1

ANOVA, Mann-Whitney, Kruskal-Wallis, ismétlés

1. Az Debreceni Egyetemen az egyik statisztika szemináriumvezető minden hétfőn, szerdán és pénteken autóval jár ki a Tócóskertből a város másik végén fekvő Kassai úti campusra. Otthonról mindig azonos időben indul el és ugyanazon az útvonalon autózik. Úgy érzi azonban, hogy a menetideje függ attól, hogy a hét melyik napján van órája. Ezért aztán márciusban, áprilisban és májusban véletlenszerűen kiválasztott 5-5 hétfőt, szerdát és pénteket és lejegyezte a menetidőket. Adatainak összegzését az alábbi táblázat tartalmazza:

Nap	Menetidő				Összeg	Négyzet összeg	
			(x)			$(\sum x)$	$(\sum x^2)$
Hétfő	28	34	29	34	30	155	4837
Szerda	24	27	25	25	22	123	3039
Péntek	25	28	27	26	21	127	3255
Összesen						405	11 131

(a) Töltse ki a szórásfelbontó táblázatot!

A szóródás oka	Eltérés négyzetösszeg	df	σ^2 becslése	F
Utazás napja	SSK $=$	M-1=	$s_k^2 =$	$s_k^2/s_b^2 =$
Hiba	SSB $=$	n-M=	$s_b^2 =$	
Összesen	\mid SST $=$	n-1=		

(b) A menetidőket normális eloszlásúnak tételezve fel, hipotéziseit pontosan megfogalmazva döntsön 1%-os szinten, igaz-e a szemináriumvezető sejtése!

SPSS: Analyze \rightarrow Compare Means \rightarrow One-Way ANOVA

- (c) Igaz-e, hogy a hétfői menetidők hosszabbak, mint a péntekiek? Döntsön 99%-os megbízhatósági szinten feltételezve a menetidők normalitását!
- (d) Ha nem feltételezzük a menetidők normalitását, azaz nemparaméteres próbát alkalmazva is vizsgálja meg 1%-os szinten, igaz-e a szemináriumvezető sejtése (a menetidő függ az utazás napjától)!

SPSS: Analyze \rightarrow Nonparametric Tests \rightarrow Legacy Dialogs \rightarrow K Independent Samles

(e) Igaz-e, hogy a hétfői menetidők hosszabbak, mint a péntekiek? Döntsön 99%-os megbízhatósági szinten **nem** feltételezve a menetidők normalitását, azaz nemparaméteres próba segítségével!

SPSS: Analyze \rightarrow Nonparametric Tests \rightarrow Legacy Dialogs \rightarrow 2 Independent Samles

- 2. Húsvét közeledtével megrendelték a boltba a locsolókölniket. A készletet a következő arányban töltötték fel: 40% Rózsavíz, 30% Pacsuli, 15% DeBüdös és 15% DeOlcsó. Következő nap 80 vevő vásárolt az illatos kölnikből. 38-an vettek Rózsavizet, 23-an Pacsulit, 8-an DeBüdöst és 11-en DeOlcsót.
 - (a) Megfelelő arányban adta-e le a boltvezető a megrendelést, hogy kielégítse a vásárlók igényeit?
 - (b) Igaz-e, hogy a Rózsavíz locsolókölni gyártója a piac 40%-át tudhatja magáénak?

Hipotéziseit pontosan megfogalmazva alkalmas próba segítségével döntsön mindkét esetben 95%-os megbízhatósági szinten!

¹A feladatok Dr. Baran Sándor "Feladatok a hipotézisvizsgálat témaköréből" című oktatási segédanyagából, Pecsora Sándor Statisztika 2 fóliáiról és korábbi ZH feladatokból származnak.

3. Egy (férfi) HR menedzser 200 hölgyet vett fel irodai munkára fényképes, illetve fénykép nélküli önéletrajzuk alapján. A jelentkezők megoszlása a következő volt:

	szőke	barna	vörös
fényképes	10	60	30
fénykép nélkül	20	60	20

- (a) Döntsön 10%-os szignifikanciaszinten arról, hogy a HR menedzsert befolyásolta-e, amikor a fénykép alapján ismerte a jelentkezők hajszínét!
- (b) Egy korábbi felvételnél 20 szőke, 40 barna illetve 40 vörös hölgyet vett fel fényképes önéletrajz alapján a menedzser. Döntsön 5%-os szignifikanciaszinten arról, változott-e a menedzser ízlése!
- (c) Tudjuk, hogy a szőke nők aránya 20% a teljes populációban. A 200 felvett személy adatai alapján döntsön arról 5%-os szignifikanciaszinten, hogy diszkriminálták-e a szőke nőket!

Minden esetben fogalmazza meg pontosan a hipotéziseket!